

JUHTKIRI

Põhimõtted ja kompromisside kunst Eesti päevapoliitikas

Poliitika öeldakse olevat kompromisside kunst. Otto von Bismarckile omistatud tsitaadi rõhk on sõnal kunst. Pole keeruline teha kompromisse, aga kui sellega reedetakse oma valijate huvid ja ideaalid, võib kaotada poliitilise mõju ja võimu.

Eilne riigikogu erakorraline istung oli hea näide toimivast demokraatiast. Kuigi opositsioonierakondade saadikute sõnavõttudest kõlas selget pettumust ja kibestumistki, oli nende eelnõul siiski kaalukas, kui mitte määrav roll võortööjõu murele lahenduse leidmisel.

Välisööjõu lubamine valdkondades, kus selle puudumine tooks suurt kahju saagi koristusel või võiks põhjustada lüpsikarja hukkumist, on igati tervemõistlik ja seda tuleb tervitada hoolimata mõningasest riskist rahvatervisele. Karantiini ja transpordi puuduvad regulatsioonid aitavad seda leevendada. Võortööjõu teemal tekiski viimastel kuudel laiem üksmeel, millele vaid EKRE oli järgalt vastu.

Reformierakond pakkus oma eelnõuga võimaluse, millest os koalitsioonist oleks ka kinni haaranud. Valitsuse praegune kompromiss näitab

samas valitsuserakondade suutlikkust omavahel läbi rääkida. Kõrvalt vaadates võib tulemust pidada koalitsiooni ja opositsiooni ühiseks võiduks.

Saavutatud kompromiss olnuks EKRE-le raske taganemine oma põhimõtetest, kui seda ei oleks leevendanud Eestis viibimise reeglite rangemaks muutmise välisüliõpilastele ja lubadus, et sügisel võetakse vastu uus seadus, mis seda veelgi piirab. Konservatiivsele valijale on välisüliõpilaste teema kindlasti tähtis. Võortööjõu vajadus põllumajanduses on küll ilmselge, aga palju vaieldavam on, kust läheb mõistlik piir siis, kui räägime välisüliõpilaste hulgast Eesti ülikoolides või sellest, kui leebid või piiravaid reegleid sel puhul rakendada.

Kindlate piirangute seadmist välisüliõpilastele saab EKRE näidata võiduna, et tõestada oma valijatele kompromisside tegemise oskust. Seni on EKRE suuresti dikteerinud poliitilist päevakorda, olgugi või oma vastuoluliste väljütlemistega. Ometi on nendega võidetud lisaks tähelepanule ka maailma-vaatelse erakonna kuvand, mis pealini teistel suurtel (Reformi- ja Keskerakonnal) on juba pikalt tuhmunud olnud.

Edu on EKRE-le toonud häaled peavoolele vastanduvatelt parempoolsetelt valijatelt, keda on võlunud par-

tei populistlikult põhimõttekindel liin. Samas on erakonna uus esimees Martin Helme võtnud suuna parketikõplikumale retoorikale, et võita juurde toetajaid pehmemate hoiakutega konservatiivsetelt valijatelt.

JUHTMÕTE

Saavutatud kompromiss olnuks EKRE-le raske taganemine oma põhimõtetest, kui seda ei oleks leevendanud Eestis viibimise reeglite rangemaks muutmise välisüliõpilastele.

Teisalt lubas ta Postimehele antud intervjuus kompromissitult seista euroopaliku eluviisi eest ja vastu marksistlikule vägivaldale, mis Ameerikas lahti rullub. Küsimuse peale, kas ta ei karda, et põhimõtetele kindlaks jäämine surub erakonda Prokruste se sängi, kus pole võimalik leida neid uusi valijaid, keda loodetakse, vastas Helme lühidalt: «Aga vaat ei karda!»

Põhimõttekindlus maailmavaatelistes küsimustes ja paindlikkus taktikas on kombinatsioon, mis võib uueva EKRE muuta väga ebamugavaks konkurendiks Isamaale ja senisest palju arvestatavamaks jõuks Eesti poliitikas üldiselt.

LK 6

KOMMENTAAR

MARTIN EHALA

Hallik, Kuusik ja Mäe

Käisin eile tuttavaga Ando Keskküla näitusel, kus on ka tema kuuluse «Maastik noaga» (1982). Tuttav ütles, et nägi tudengipõlves maali sellist versiooni, milles pildiraami sisse oli torgatud päris nuga. Alles pärast Keskküla portreesaadete vaatamist hakkas ta selle teise teose olemasolus kahtlema.

On fakt, et mälu on valikuline ja kaks inimest võivad sama sündmust mäletada erinevalt või mitte mäletada samu sündmusi. Seetõttu ei pruugi valetada ei Jelena Skulskaja ega Aivar Mäe, mis puudutab 2009. aasta sündmusi Vene Teatris – nad mäletavad neid erinevalt.

Tõde, teadagi, ei sõltu mälest. Et midagi Skulskaja jaoks alandavat tollal aset leidis, seda kinnitab ta varasem artikkel Aivar Mäe kohta. Varasemast artiklist aimub, et konflikt põhjus oli teatri kunstilise tee valikus, hilisemast jääb mulje, et Mäe lihtsalt kuritarvitas võimu.

Episoodide toimimises ja nende emotsionaalses mõjus pole põhjust kahelda. Hinnangut Aivar Mäe käitumisele üksnes nende põhjal anda ei saa, sest puudu on nii episoodide vahetu kontekst kui ka asjaosaliste varasem omavaheline suhtlus.

Olgu sündmused aastakümnete kaugusel või hiljutised, mitte ükski kirjeldus neist ei suuda esitada kõiki üksikasju. Aivar Mäele meedias esitatud süüdistused näitavad ühe poole vaatenurka, laiem kontekst on puudu. Nii nagu hinnang tapmisele erineb, kui tegu on õigustatud hädakaitsega, ettevaatamatusena, afektiivse seisundiga või ettekavatsetud teoga, nii ka ahistamisele. Loodetavasti toob uurimine siin selgust.

Kuigi ahistamine ja vägivald ei ole aktsepteeritav, ei tulene sellest, et inimesed, kes on pannud toime mõne sellise teo, tuleks ühiskonnast moraalselt välja heita. Selline suhtumine on teravas vastuolus põhimõtete, kuidas suhtutakse tsiviliseeritud ühiskonnas seaduse piiridest üle astujatesse: seadusevastast käitumist ei seostata üheselt muutumatute isikuomadustega; ühiskonnast isoleerimise ja karmi karistamise asemel räägitakse ennetamisest ja ümberkasvatamisest.

Paraku on just vastupidine suhtumine iseloomustanud hiljutisi Mäe looga sarnaseid juhtumeid. Tartu Ülikool andis oma kiire otsusega mõista, et Martin Hallikul ei ole ülikoolis kohta, ja sama resolootne hinnang anti Marti Kuusikule.

Ahistamine on tegu, mille kordumist, vähemalt intelligentse inimese puhul, saab väliselt hoiatusega. Ahistamine on ka üleastumine, mida on võimalik tegudega heastada ja ka andestada. Ometi on õhus tunda hoiakut, mis ähvardab ühiskonnast välja heita ka need, kes pole eksinute karistamisel küllalt resolutsed.

Selles mõttes on Postimehes avaldatud toetuskirjad Aivar Mäele kaalukas materjal juhtumile hinnangu andmisel. Neist ei järeldu, et meedias avaldatud sündmused poleks aset leidnud, need isegi mitte ei pisendada nende tegude taunitavust. Aga nad aitavad murda ettekujutust, et ahistamissüüdistuste alla langenud mehed on oma olemuselt parandamatud seksuaalsed kiskjad, kes tuleks otustavalt ühiskonnast välja tõugata.

URMAS NEVALTS

KÕVA SÕNA

Hiina propaganda, raha, kaup ning surve suudavad äratada piisavas koguses saamahimu, et asjad, mis peaksid olema elementaarsed – inimõigused, vabadus, rahumeelsus –, lükatakse kolinal tagaplaanile.

Ajalehe KesKus peatoimetaja Juku-Kalle Raid Hiina lobitööst. PM 6.07

AJALUGU

Bessarabia maast ja rahvast

Tänna tahhan sulle, wanna söbber Postimees, Bessarabia rahwa pühapäeva pühitsemisest jutlustada. Hommik kello kahheksa lüakse kiriko tornis esimest korda kella, mis küllarahvale nago meletuletuseks peab ollema, et endid jummalatenistusele peavad walmistama. Siis hak-

kawad nad omma kodduse tallitusega ruttama, et õigel aeal walmis ja enne jummalatenistuse hakkatust aegsaste pühakotta sawad – hiljaks ei tahha kegi jääda. Peale kello pool ühheksat lüakse teist korda kella, mis neile, kes kaugemal külla otsas ellawad, tähhenduseks peab

ollema, et aeg on kirrikusse minna, kes ka siis warsi laulo ramat kaenloal, teele ruttawad. Kirrikusse sades lähhäb iggaüks omma kohta, mis jubba kord nenda seatud ja sedda petakse kowwaste üllal. Wanna harjutud pruugi ja wisi järrele, ei olle agga mitte meeste ja naesterahwas

ühhe teisest lahutud, waid pengid on nenda seatud, et luggemata lapsed essimeste penkide peal istuwad, siis tullewad üksikud nored inimmesed ja selle järrele ellaw rahwas ning lessed.

Perno Postimees 7.07.1871

Tallinn Tartu mnt 80, 10112 Tallinn, tel 666 2202
Tartu Ülikooli 2a, 51003 Tartu, tel 739 0300

Vastutav väljaandja ja peatoimetaja Mart Raudsaar
Peatoimetaja asetäitja Aivar Reinap
Peatoimetaja asetäitja Kalev Korv
Peatoimetaja asetäitja Marti Aavik

Uudiste ja uuriv toimetus Georgi Beltadze, uudised@postimees.ee, 666 2180
Majandus Erik Aru, majandus@postimees.ee, 666 2164
Arvamus Martin Ehala, arvamus@postimees.ee, 666 2264
Välisuhted Evelyn Kaldoja, valis@postimees.ee, 666 2252
Kultuur Heili Sibrits, kultuur@postimees.ee, 666 2246
Sport Martten Kaldvee, sport@postimees.ee, 666 2278
Foto- ja videotoimetus Erik Prozes, foto@postimees.ee, 666 2214
Arter Raul Ranne, arter@postimees.ee, 666 2256

Reklaam reklaam@postimees.ee
Tallinnas tel 666 2253
Tartus 739 0383

Kuulutuste vastuvõtt
Tallinnas Gonsiori 8-21 (Leontrel OÜ), E-R 12-17
veebis kuulutus.postimees.ee
Tartus Ülikooli 2a, E-R 9-17, (Iõuna 13-30),
tel 739 0397

Tellimused ja kojukanne E-R 8-17, L 8-12
Telefon 666 2525, lev@postimees.ee
Tellimine välismaale 641 1753

Väljaandja AS Postimees Grupp

Isikuandmetega seotud küsimustes palume pöörduda
aadressil: isikuandmed@postimees.ee

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaastõid nende selguse huvides toimetada ja lühendada. Kaastõid ei tagastata ega retsenseerita. Kõik ajalehes Postimees ja tema lisades avaldatud artiklid (sh päevakajalised, majanduslikud, poliitilised või religioosel teemal) on autoriõigustega kaitsitud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ja edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Postimees Grupp kirjaliku nõusolekuta keelatud. Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eal.ee või tel 646 3363.

